

ÎNTRE STRATEGIE, CONVERGENȚA ȘI EURO

Dr. Napoleon Pop

Apreciind continuitatea proiectului condus de Grupul de presă "BURSA", nu putem să aducem și laude unei realități care ne apasă. România nu a demonstrat încă capacitatea de a-și asuma o strategie de dezvoltare credibilă, bine substanțiată și racordată unui interes național, adică cu ținte calitative și cantitative de atins într-o perioadă bine descrisă și care să demonstreze realizarea unui pas semnificativ în progresul acesti țări. De asemenea, beneficiile acestui progres să se resimtă și să cuprindă toți cetățenii României.

Avem două planuri de consecințe asupra cărora discutăm, dar rămânem doar în planul contemplării, fiind cuprinși, mai de grabă, de temeri, dubii și frici, mai toate provenind din interpretări teoretice depășite de realități, constrângeri considerate total inflexibile decurgând din apartențe politice și economice. Vorbim despre efectele globalizării și de viitorul Europei, cu amara concluzie că România a devenit o colonie tocmai prin deschiderea ei către lume și efortul de a fi devenit membră a două cluburi de importanță politică, economică și de securitate.

În această lume fluidă, în care globalizarea trece printr-o tranziție de tip "stop an go", declanșată de Brexit și de alegerile prezidențiale din SUA, iar UE a sărbătorit 60 de ani de la întemeiere, cu povara unei despărțiri de unul din membrii săi cei mai importanți, poate realizăm că trebuie să avem o strategie în cadrul căreia să punem 1-2 obiective majore. În jurul acestor obiective este nevoie de realizarea unui sprijin convergent al cetățenilor, cu sentimentul că este vorba de proiecte naționale care ne privesc pe toți din punct de vedere al prezentului și viitorului și care exprimă o voință politică tare, de care în ultimii ani am dus lipsă.

S-a vorbit mereu de necesitatea unei poziții proactive a României în special față de procesul de integrare, dar mandatul de stat membru cu drepturi egale și depline, ca toți ceilalți membri ai UE, nu a fost valorificat deplin în interesul României, creindu-se senzația mult comentată de analiști că suntem un "follower" a unei inerții conduse de alții și care au adus UE în pragul celor 3D – dezmembrare, dezintegrare și dispariție. Nu o spun eu, ci politicieni și chiar înalți funcționari ai UE. Astfel de scenarii, în condițiile în care singura ipoteză de lucru a noastră este să contribuim la consolidarea procesului de integrare, ar trebui să ne îndemne la mai multă seriozitate privind o strategie națională, cu atât mai mult cu cât am trăit istoric o anumită expunere regională despre care, cred, că avem mai multă experiență decât alți membri ai UE. Aici nu este vorba de temeri, ci de implicare, întrucât chiar UE a contribuit, prin politica de vecinătate, la antogonizarea acestei vecinătăți înainte de a-și întări economic granița de est.

Dacă avem în vedere cine sunt câștigătorii și perdanții globalizării, restructurarea inegalităților cu efecte sociale pe termen lung, pe de o parte, și viitorul Europei asumat

la Consiliul European de la Roma din primăvara acestui, pe de altă parte, cred că ar trebui să devenim imediat mai pragmatici. Am pus un titlu intervenției mele care, poate aparent, nu ar reflecta o corelație credibilă, dar eu susțin că este ecuația care ne interesează cât mai mult și urgent, pentru că a fi pragmatic în aceste vremuri de incertitudine înseamnă a gândi politic cu sumarea unor riscuri pentru a evita alte riscuri mai mari necontrolabile.

Degeaba am reușit să schimbăm sitagma din comunicatul Consiliului European, trecând de la viteze la ritmuri sau intensități, când știm cu toții că integrarea europeană a evoluat mereu, pe dimensiunii sale de aprofundare, extindere și asimilare, cu viteze diferite, iar de la crearea zonei euro cercul de putere și decizie s-a concentrat și mai mult. Așa că, ceea ce avem în față pentru o strategie a României, este atitudinea noastră pentru ceea ce se întâmplă cu adevărat și nu cu speranța că vom fi luați în seamă fără a ne spune cu tărie un punct de vedere la masa UE. Avem de decis, dincolo de criteriile de la Maastricht, Semestrul european, dacă în obiectivele noastre politice suntem bine ancorați în clubul UE și dacă participăm la deciziile majore care ne afectează viitorul.

Din motive care în opinia mea nu au fost defrișate cu tăria unui membru al UE deplin și cu drepturi egale, și dincolo de recunoașterea stabilității în termenii valorilor occidentale prin tratatul de aderare, după 10 ani de la aderare nu suntem parte a spațiului Schengen, am ratat două termene asumate politic de adoptare a monedei unice, euro, iar imaginea țării este formatată negativ prin celebrele rapoarte MCV, un instrument care, după ani și ani de folosire, își demonstrează caracterul discreționar și discriminatoriu al tratamentului României de către partenerii noștri, unii dintre ei luându-ne în alianțe care nu prea ne-au folosit. Mărturia celor 10 ani de la aderare o putem vedea foarte simplu, în faptul că, în cadrul clasificărilor de poziții pe cei mai mulți indicatori economici și sociali, România a rămas neclintită pe locul penultim sau ultim, iar această poziționare ar trebui să ne de gândit apropos de principiile solidarității și coeziunii la care am aderat de bună credință și cu speranță.

Ce ar trebui să fie o strategie pentru România este un program de convergență reală, nu neapărat după indicatorii UE, ci după necesitățile cetățenilor noștri care au avut mari așteptări de la integrarea europeană. Suntem în pragul în care euroscepticismul național poate deveni o piatră de moară care, în loc să ne adune, ne va dispersa punând în pericol un proiect național început și nefinalizat în rezultate pentru cetățenii noștri europeni.

Un program strategic clar de convergență reală pentru următorii 10 ani, din care să se decupeze programe de guvernare mai puși pompoase, dar dedicate țintelor convergenței reale, care să ridice în mod real standardul de viață a românilor, indiferent de județul în care trăiesc, mi se pare cel mai firesc lucru de abordare pragmatică a ceea ce avem de făcut imediat. Dincolo de acest lucru trebuie să întăresc rapid ancorile mele la UE de care am fost fie privat de decizii care nu ne-au aparținut, fie de propria noastră lentoare de acțiune internă și externă.

Dacă am lămurit conexiunea strategie de dezvoltare și convergența reală ca substanță a respectivei strategii, ar trebui să privesc politic la cea mai importantă ancoră, respectiv adoptarea monedei unice și a sta la masa decidenților, cu evaluarea la rece a costurilor și beneficiilor de a fi în zona euro, dar nu cu o simplă balanță de cifre, ci cu evaluarea efectelor acestei poziționări proactive a României în planul geopoliticii europene și a consecințelor ei pentru perspectiva dezvoltării României într-un climat propice. Ar trebui să ne propunem să devenim o putere economică congruentă cu resursele naturale, populația și suprafața geografică, într-o regiune bulversată de marile puteri globale tradiționale (Rusia, SUA) sau emergente (Turcia) și adiacetă Orientului Mijlociu, în mare parte pulverizat de efectele "Primăverii arabe" și mișcării ISIS, dar și un loc de confruntări încă nesoluționate tot între marile puteri globale.

O strategie de dezvoltare axată pe un program de convergență autentic poate avea ca finalitate o decizie politică privind adoptarea euro, moneda unică fiind înainte de toate un proiect politic. În dezbaterile publice s-a lămurit problema de ce euro, ceea ce a rămas este de arăspunde la întrebările CUM și CÂND. Strategia dezvoltării României în viziunea descrisă, axată pe programe succesive de convergență reală realiste, este o garanție economică de abordare politică a intrării în zona euro, privind foarte realist la necesitatea ancorării noastre la zona UE de integrare aprofundată și de participare la deciziile majore care ajută România în construcția unei perspective mai puțin afectată de incertitudinile actuale din interiorul UE și din afară acesteia. Moneda unică nu este un scop în sine, ci instrumentul/vehiculul absolut necesar României pentru a se manifesta pe măsura potențialului ei economic și politic în cadrul UE și în spațiul regional unde se situează.

În ecuația pusă în discuție, euro este o finalitate politică a strategiei de dezvoltare, care poate aduce beneficii economice și de securitate pe termen lung, care sunt nu numai în interesul României, ci și al UE.

Reamintesc că realismul celor prezentate pleacă de la ipoteza continuării construcției integrării europene, chiar dacă vor fi mici pași înapoi după finalizarea Brexit, dar ceea ce este important este necesitatea unei manifestări puternice a noastre, cât mai rapid cu ceea ce ne dorim pentru cetățenii noștri și a rolului pe care îl vrem să îl avem în cadrul UE, cu gândul sincer că obiectivele noastre strategice vin să întărească UE cu o parte contractantă dedicată aprofundată integrării și construcției viitoare a proiectului politic european. Avem, însă, nevoie de mai multă voință politică și energie politică consumată pentru viitorul României care se apropie de celebrarea Marii Uniri și de preluarea președenției rotative a UE.